

2.7: Toep 2: Radio-aktiewe verval (BI 73)

Aanname: Tempo van verval direk eweredig aan
aantal radio-aktiewe atome teenwoordig

Wiskundige formulering:

Laat $N = N(t)$ die aantal radio-aktiewe atome op
tydstip t wees

$$\frac{dN}{dt} = -\lambda N \quad \text{met} \quad \lambda > 0$$

$\lambda \equiv$ vervalkonstante en $N(0) = N_0$

Halveertyd (halfleeftyd) $t_{1/2}$ (uit vorige werk):

$$t_{1/2} = \frac{\ln 2}{\lambda} \quad \text{of} \quad \lambda = \frac{\ln 2}{t_{1/2}}$$

$$N(t) = N_0 \left(\frac{1}{2}\right)^{t/t_{1/2}}$$

- $C^{14} \rightarrow N^{14}$: $t_{1/2} = 5600$ jaar (C-14 toets)
- $Ra^{226} \rightarrow Rn^{222}$: $t_{1/2} = 1700$ jaar
- $U^{238} \rightarrow Pb^{206}$: $t_{1/2} = 4.5$ biljoen jaar!

(Radio-aktief $\rightarrow$ Nie) Groot $t_{1/2} \Rightarrow$ Stabiele isotoop

C-14 toets (“Radiocarbon dating”):

- Klein hoeveelhede radio-aktiewe C^{14} in atmosfeer
- Plante/diere neem radio-aktiewe C^{14} op
- $\Rightarrow C^{14}$ in plante/diere $\approx C^{14}$ in atmosfeer
- Plant/dier sterf: C^{14} opname staak en $C^{14} \rightarrow N^{14}$
- Kan nou ouderdom van fossiel (t) afskat met:

$$\frac{N(t)}{N_0} = \left(\frac{1}{2}\right)^{t/5600}, \quad t \text{ in jare}$$

- N_0 bekend (soos in atmosfeer)
- $N(t)$ gemeet met Geiger-teller

Net akkuraat tot en met ouderdom van 60 000 jaar

Voorbeeld: 'n Stukkie versteende hout bevat 63% soveel C^{14} as lewendige hout met dieselfde massa. Hou oud is die versteende hout?

Antwoord: 3733 jaar
